

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ

ՎԱՀԵ ՍԱՐԳԻՍՅԱՆ

Կ.Ֆ. ԼԵՄԱՆ-ՀԱՌԻԴՏԻ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԼԵՇԱՆԱԿԱՐՀԻ ԱՌՈՒՏԱՆԱՅԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ.....13

ԳՈՈ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ՇԻԼԹԱՐԱԺԻ ԱՐՏԱՀԱՅՏՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ
ԻՐՈՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ.....22

ՇԱՀԲԱՆ ԽԱՊԻՉՅՈՎ, ՄԱԳՈՄԵԴ ՇԵԽՄԱԳՈՄԵԴՅՈՎ

ՌԱԶՄԱԿԱՆ ՎԵՐՆԱԽԱՎԻ (ՓԱԺԻԼԱԾ) ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ ԱՎԱՐԱԿԱՆ
ՆՈՒՅԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆՆՈՒՄ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ԳՐԱԿՈՐ ԱՂԲՅՈՒՆԵՐԻ
ԵՎ ԲԱՆԱԿՈՐ ԱՎԱՆԴՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄԱՆ ՎՐԱ.....31

ԴԱՎԻԹ ՄԵՐԿՎԻԼԱԶԵ

ՌԱԶՄԱՔԱՆԱՔԱԿԱՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ
ԿՈՎԿԱՍԻ ԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 1768-1774 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ ԵՎ
ՀԵՐԱԿԼ II-Ը.....42

ՆԵԼԼԻ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ՈՐՈՇ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ ՅՈՒՍՈՒՔ ԱՔՋՈՒՐԱՅԻ
«ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՔ ՁԵՎ» ՀՈԴՎԱԾԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ.....53

ՄՅԱՑԻԿ ԵՍՈՅԱՆ

ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ 1909 թ.
ԿԻՒԿԻԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ԿՈՏՈՐԱԾԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՆԴՐԱԴԱՐՁԵՐ
ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ «ԱՐՇԱԼՈՅԱ» ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆԻ ԷՋԵՐՈՒՄ.....66

ՕԿՍԱՆԱ ԵՐՄՈԼԱԵՎԱ

ՎԱԴ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻ
ՎԵՐԱՀԱԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ. ԱՐԵՎԵԼՔ-ԱՐԵՎՄՈՒՏՔ
ԶԳՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ.....75

ԱՐՄԵՆԻԱՆ ԻՍՐԱՅԵԼՅԱՆ	
ԶՐԻ ԽՆԴԻՐԸ ԻՐԱՆԻ ԵՎ ԱՖԳԱՆԻՍՏԱՆԻ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ.....	88
ՕՐԱՑԻՌ ՄԱՐԻԱ ԳՆԵՐԵ	
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱՋԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՈՍՔՈՒՄ. ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԶԻՆԱՍԱՆԻ ՏԵՍԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ.....	106
ՀԱՍՄԻԿ ՀՄԱՅԱԿՅԱՆ	
«ԳԱԹԱՅ» ԲԱՈՅ ՀԱՅՈՑ ԼԵՋՎՈՒՄ.....	120
ՀԱԿՈԲ ԱՎՋԱՆ	
ԿՅԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐԸ ԹԱԼԻՇԵՐԵՆԻ ԱՆԲԱՐՁԼԻ ԲԱՐԲԱՌՈՒՄ.....	129
ԹԵՐԵԶԱ ԱՄՐՅԱՆ	
ՀԱՅԱՍՏԱՆԱԲՆԱԿ ԵԶԴԻՆԵՐԻ ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ՀԱՐՍԱՆԻՔԻ ՓՈԽԱԿԵՐՊՎՈՂ ՈՐՈՇ ՏԱՐՐԵՐԻ ՇՈՒՐՋ.....	136
ԱՆԻ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ	
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ԱՐԱԲԱՏԱՌ ԶԵՌԱԳՐԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒԻ Հմր 1467 ԶԵՌԱԳԻՐԸ ՈՐՊԵՍ «ԶԱՓԱԾՈ ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒԻ» ՆՈՐԱՀԱՅՑ ՕՐԻՆԱԿ.....	147
ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ	
ԺԱԼԳԱՍ ԱԴԻԼԲԱԵՎ	
ՂԱԶԱԽԱՏԱՆ-ՄՈՆՂՈԼԻԱ. ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ 30-ԱՄՅԱԿ.....	168
ԳԻՏԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ	
ԳՈՀԱՐ ԻՍԿԱՆԴԱՐՅԱՆ	
ՄԻՋԱՋԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԻՐԱՆ. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆՑՅԱԼԸ ԵՎ ՆԵՐԿԱՆ».....	178

CONTENTS

ARTICLES

VAHE SARGSYAN

- C. F. LEHMANN-HAUPT'S STUDIES ON ASSYRIAN INSCRIPTIONS OF
THE ARMENIAN HIGHLAND 13

GOR MARGARYAN

- THE PHENOMENON *ŠILTĀQĀT* AND ITS REFLECTIONS IN THE
ARMENIAN HISTORICAL MILIEU 22

SHAHBAN KHAPIZOV, MAGOMED SHEYKHMAGOMEDOV

- CHARACTERISTICS OF THE MILITARY ESTATE (PAZHILAL) IN THE
AVAR NUTSALDOM ON THE BASIS OF MEDIEVAL WRITTEN SOURCES
AND ORAL TRADITION 31

DAVID MERKVILADZE

- MILITARY-POLITICAL CONFRONTATIONS IN THE KHANATES OF
THE SOUTH CAUCASUS IN 1768-1774 AND EREKLE II 42

NELLI MINASYAN

- SOME OBSERVATIONS ON YUSUF AKÇURA AND HIS ARTICLE
“THREE WAYS OF POLICY” 53

MYASNIK ESOYAN

- THE COVERAGE OF SITUATION OF WESTERN ARMENIANS AND
CILICIAN ARMENIAN’S MASSACRE IN 1909 IN THE PAGES OF
EGYPTIAN ARMENIAN PERIODICAL “ARSHALOYS” 66

OKSANA ERMOLAEVA

- EARLY SOVIET ECONOMIC BORDER CONTROLS: EAST- WEST
DIMENSION 75

ARMEN ISRAYELYAN

- THE WATER ISSUE IN IRAN-AFGHANISTAN RELATIONS 88

ORAZIO MARIA GNERRE

- IN THE FLOW OF HISTORY AND INTERNATIONAL RELATIONS: A
THEORETICAL PROFILE OF CONTEMPORARY CHINA 106

HASMIK HMAYAKYAN

- THE WORD *GAT'A* IN THE ARMENIAN LANGUAGE 120

HAKOB AVCHYAN	
ENCLITIC PRONOUNS IN THE ANBARĀNI DIALECT OF TALYSHI	129
TEREZA AMRYAN	
ON SOME TRANSFORMING ELEMENTS OF TRADITIONAL YEZIDI WEDDINGS PERFORMED IN ARMENIA	136
ANI AVETISYAN	
MS № 1467 OF ARABIC SCRIPT MANUSCRIPTS COLLECTION OF THE MATENADARAN AS A NEWFOUND EXAMPLE OF THE "COLLECTION OF VERSE DICTIONARIES"	147
REPORTS	
ZHALGAS ADILBAYEV	
KAZAKHSTAN-MONGOLIA: 30 YEARS OF DIPLOMATIC COOPERATION	168
SCIENTIFIC LIFE	
GOHAR ISKANDARYAN	
INTERNATIONAL CONFERENCE: “ARMENIA-IRAN. HISTORICAL PAST AND PRESENT”	178